

Tlačová správa

Košice, 26. 5. 2026

Slovenský model podpory zdravia v komunitách sa stal vlajkovou loďou európskeho projektu RIVER-EU v Bruseli

Slovenskí zástupcovia z akademickej pôdy a terénnej praxe zaznamenali mimoriadny úspech na medzinárodnej scéne. V utorok 19. mája 2026 sa v Bruseli, v priestoroch Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru, uskutočnila záverečná hodnotiaci konferencia prestížneho medzinárodného projektu [RIVER-EU](#). Projekt prebiehal uplynulých päť rokov za účasti partnerov z desiatich krajín. Jeho hlavným cieľom bolo zlepšiť prístup k očkovaniu proti osýpkam, mumpsu a ružienke (MMR) a ľudskému papilomavírusu (HPV) u detí a adolescentov v znevýhodnených komunitách v krajinách ako sú Grécko, Holandsko, Poľsko a Slovensko.

Spojenie vedy a praxe prinieslo výsledky

Na Slovensku v projekte úspešne spolupracovali odborníci z Lekárskej fakulty Univerzity P. J. Šafárika (UPJŠ) a zo štátnej príspevkovej organizácie Zdravé regióny. Táto unikátna spolupráca umožnila zmapovať bariéry k HPV očkovaniu na strane zdravotného systému, ktoré spôsobujú nižšiu zaočkovanosť u ľudí žijúcich v marginalizovaných rómskych komunitách.

Výnimočnosť slovenského prístupu spočívala v tom, že ľudia z komunít boli od začiatku aktívne zapájaní do spolutvorby celej intervencie. Pilotná aktivita šitá na mieru bola následne evaluovaná. Prispela k hlbšiemu pochopeniu toho, akým spôsobom je možné prenášať a prispôbovať verejno- zdravotné intervencie do nových prostredí tak, aby boli citlivé, pre ľudí prijateľné a úspešné.

Slovenskú republiku v Bruseli úspešne reprezentovali koordinátor asistentov podpory zdravia **František Turták** (oblasťná skupina Košice za Zdravé regióny) a **doc. Daniela Bobáková Fiľakovská** so svojim výskumným tímom za LF UPJŠ v Košiciach. Úzka synergia medzi akademickým výskumom a praktickou činnosťou v teréne sa stala ukázkovým príkladom úspešného modelu pre celú Európu.

Mimoriadny ohlas v medzinárodnom pléne

Vystúpenie Františka Turtáka v expertnom paneli vyvolalo medzi prítomnými delegátmi obrovský ohlas. Po skončení bloku za slovenským koordinátorom osobne prišli poprední medzinárodní odborníci vrátane zástupcov Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO), UNICEF-u či britského National Health Service (NHS), aby vyjadrili uznanie unikátnemu systému budovania dôvery priamo v komunitách.

„František vystupoval skvelo, veľmi príjemne, autenticky a ľudsky, no zároveň vysoko profesionálne. Výborne reprezentoval nielen Zdravé regióny, ale aj našu spoločnú spoluprácu a všetku prácu, ktorú v komunitách organizácia robí. Bolo cítiť obrovský rešpekt a uznanie. Za nikým po vystúpeniach neprišlo toľko ľudí ako práve za ním. Príklad práce na Slovensku sa stal doslova vlajkovou loďou celého projektu,“ zhodnotila doc. Daniela Bobáková Fiľakovská po návrate z Bruselu.

Kľúčom k úspechu je dôvera a spolupráca s lekármi

Úspech projektu by nebol možný bez obetavej práce desiatok ľudí v prvej línii. Mimoriadne poďakovanie patrí všetkým asistentom, asistentkám podpory zdravia a koordinátorom, vrátane expertky pre terén Mgr. Márie Nazarejovej. Nové, často náročné témy priniesli do komunít potrebný impulz a hmatateľné výsledky v oblasti prevencie.

Výskumný tím zdôrazňuje, že kľúčovým motorom celého projektu bola dôvera: „*Spolupráca s asistentmi podpory zdravia nám umožnila získať si dôveru ľudí žijúcich v komunitách. Dôvera sa stala kľúčovou témou v projekte vo všetkých zapojených krajinách. Nielen dôvera ľudí voči nám a aktivitám, ale aj dôvera v zdravotný systém ako taký, dôvera vo vedecké dôkazy a bezpečnosť a účinnosť vakcín. Bez dôvery je ťažké dosiahnuť čokoľvek.*“

Zásadný podiel na odbornom smerovaní a bezproblémovom chode projektu od jeho počiatku mali taktiež Mgr. Monika Grochová (expertka pre vzdelávanie a rozvoj ľudských zdrojov) a Mgr. Tatiana Grauzelová (expertka pre metodiku). Ich expertný pohľad a schopnosť efektívne navigovať ciele projektu v reálnych podmienkach prispeli k tomu, že slovenský model je dnes v Európe vnímaný ako inšpiratívny príklad dobrej praxe (*best practice*).

Dôležitou súčasťou projektu bola aj úzka spolupráca s primárnymi pediatrami, ktorí predstavujú kľúčový článok v procese HPV očkovania detí a adolescentov. Významnú úlohu pri prepájaní projektu s odbornou komunitou zohrala Slovenská spoločnosť primárnej pediatrickej starostlivosti a hlavná odborníčka MZ SR pre primárnu pediatriu, MUDr. Elena Prokopová, ktorá dlhodobo podporuje zvyšovanie dostupnosti HPV očkovania a aktívne sa zapojila do projektových aktivít v marginalizovaných rómskych komunitách. Odborné vakcinologické vedenie a podporu projektu zároveň zabezpečovala doc. MUDr. Ingrid Urbančíková, PhD., uznávaná odborníčka na problematiku očkovania a vakcinačných stratégií na Slovensku.

Projekt RIVER-EU definitívne potvrdil, že investície do personálnych kapacít priamo v teréne a prepájanie vedy s praxou majú zásadný význam pre znižovanie nerovností v zdraví na európskej úrovni.

Autori:

doc. Mgr. Daniela Filáková, PhD.

Lekárska fakulta UPJŠ v Košiciach

kontakt: daniela.filakovska@upjs.sk, 0911 232 253

Mgr. Viktória Brezanská

Zdravé regióny, p.o.